

OPRAVDOVÝ
KREŠTĀN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedel' u.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNÝANSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

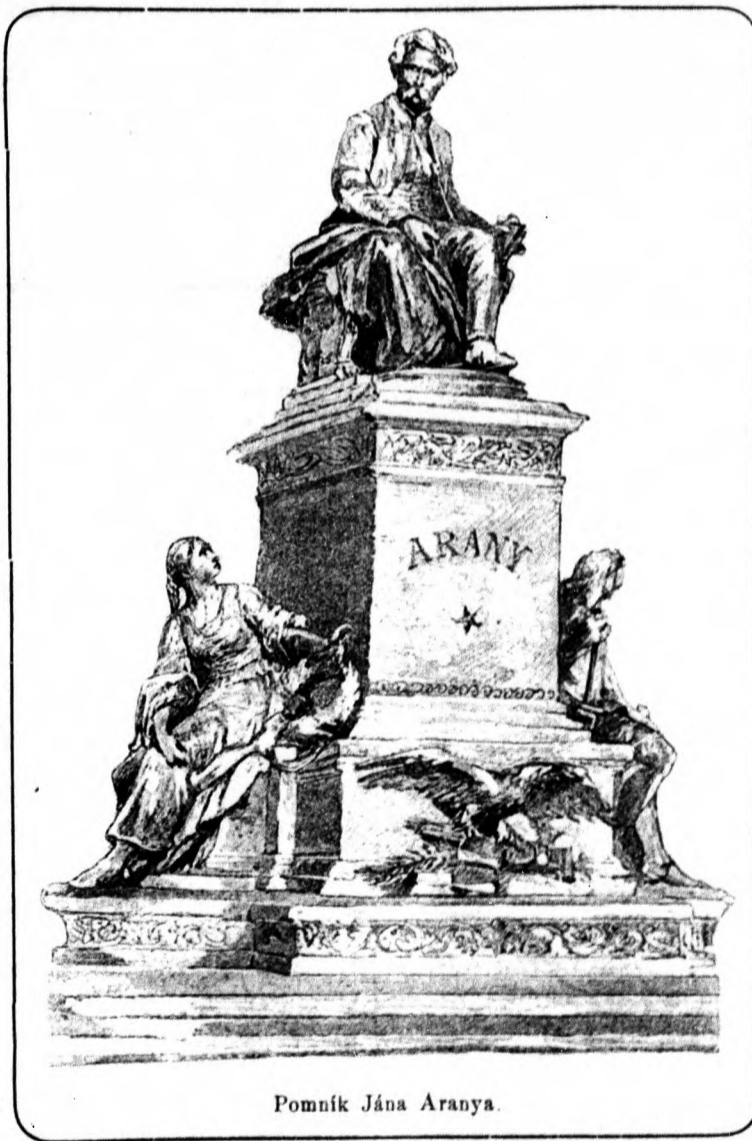
Nehrajme sa s ohňom.

Uradný orgán ľudovej strany «Alkotmány» číslo 195 v úvodnom článku pod názvom «Pokazenosť» a v prípise z Budapešti pod zvučným heslom: «Rozdivenosť» napriek všetkej publicistickej slušnosti tak ďaleko sa zabudnul, že viac, než najzúrivejší cudzí nepriateľ, tak brízga a špinca na štát uhorský, že ho od otvorenej vlastizrady sotva jeden krok delí. Brízganie tieto nemožno reprodukovať. No zbúri sa i tá najchladnejšia krv, a najľahostajnejšia tvár pírom hanby sa zarumení nad toľkou nesvedomitou, bezočatosťou a duševnou podlosťou, akou občania vlasti štátne úrady, krajinskú vládu, inštitúcie a pomery vlasti verejne pred celým svetom na pranier vystavujú, neočate tupia, neprave osočujú a hanebne očerňujú.

V drsnote svojej známi páni od «Alkotmányu» ďaleko prešli, v podlom špinaní značne prelicitovali ich viedeňský ideál: Luegera. Nie národnosti, ba nie ani panslávi, pangermani a panrumuni sú to zlo, ktorého sa štát náš chrániť a varovať má, ale je to takto pokračujúca ľudová strana!

Nuž dobre, páni od ľudovej strany prehoríme raz aj ku vám. Nie pre zaslepených, ale pre zavedených a neludsky omámených prívržencov vašich, ku varovaniu týchže a ku zachráneniu poblúdlých synov vlasti horíme ku vám.

Povedzte a odôvodnite národu, aké máte právo ku takej kritike, akú na posmech seba a krajiny prevádzate? Formálne právo k tomu vám nik netají, nik neberie, ale kde a také máte *vecné* právo? Kdeže sú tie zásluhy, skutky a námahy vaše za štát a národ? Kto a kde vás videl i čo len krížom slamy preložil na poli verejného života? Keď úspech nemožno vám ukázať, preukážte alespoň jednu-jedinú snahu za všeobecné dobro, no kde nič, tu nič. Neznámi, bezmenní nováci ste vy novomódni rytieri smutnej postavy, a miesto toho aby ste osožnou prácou hľadeli si získať zásluhy a meno: špinaním sa usilujete vyniknúť. —

Pomník Jána Aranya.

Marná to snaha! Marné namáhanie!

Čo ste za strana? Koľko že je vás? Ani len biedna divadelná trupa vonkovská z vás nevy-

stane úplne, z vás nových výtečníkov a samospasiteľov vlasti. Keď vás je toľko, ako plnými ústami hlásate, keď tak neodolateľne vífazíte vašimi, vraj, zásadami vždy a všade: kdeže máte tie sriadené odbory v stoliciach a volebných okresoch; kde máte tých lokálnych vodcov, náčelníkov a dôveru veľkého obecnstva poživajúcich zaslúžencov, ktorí by na čelá volebných strán vašich postavení byť mohli? Kdeže je tá vyprobovaná inteligencia vaša, ktorá sa do správy krajiny a do spravovania jej osudov rozumie? ktorá by s úspechom túto ťažkú úlohu na seba vziať mohla a smela? Známe vás, neapní herci, lebo ste stereotýpne tí istí vždy a všade. Zmeškal, Rakovszky pred Dunajom; Major, Eszterházy, Apponyi za Dunajom a tu i tam direktor a riaditeľ vás Zichy a Zelenyák, a *menoslov vás je hotový, úplný*. A vy chcete podmaniť svet?! A vy chcete nový poriadok zaviesť v Uhorsku, aby potom nasledovala preň oná večná tma, v ktorej by ste i vy za svetielko považovaní byť mohli.

A vláda, a liberalismus, pravda dľa vás židovský, novorecipovaný liberalismus, vám vraj váš rozvin všemožne, hanebne, podle a zločinne hatí? Vás vraj podle a falošne prenasleduje! Nebojte sa, rytieri bez bázne a kázne, napínajte, nadýmajte sa smelo i naďalej, ako žaba v bájke, nie protivníci vaši vás znivočia, vy sami sa rozpuknete.

Ale i do tedy, nezahrávajte sa s ohňom. Nehaňte, netuňte krajinu, ktorá vás živí, opatruje, háji i bráni. Neodberajte ľahkovážne česť úradom a vrchnosťam pred ľuďom, ktorý takouto výchovou na luzu obrátite. Netuňte zákony a tých, ktorí tiež následkom úradnej moci a povinnosti prevádzajú a týmže patriacu platnosť získaf nezameškajú. Keď na ľud a v prospech ľudu účinkovať chcete, robte to, ako my robíme: poučujte ho o jeho právach i povinnosťach, jestli ich poznáte. Čítajte si náboženstvo, ako my, držte ho za svätinu sveta, vyučujte ho v domácnosťach a kostoloch. Vstúpajte cit lásky a svornosti do srdca ľudu a vedte ich príkladným životom k mravnosti i bázni Božej, ale nemáčajte poklad tento do blata kortesačiek na ujmu a na nevynahradielnú škodu citu náboženského. Povedzte ľudu, aby si dľa svedomia a vlastnej zkušnosti bez ohľadu na akýkoľvek nátlak sám hľadal primeraných, súcnych, spoľahlivých, rázu i umu plných zástupcov a nenatiskajte sa mu vy sami tým, že ho proti všetkému, čo sa posiaľ v krajine stalo, búrite, všetky politické strany znevažujete a za zločincov vyhlasujete; sami ale, okrem revisie cirkevno-politických zákonov, žiadnej samostatnej idey, žiadneho smeru, žiadneho plánu spravovania krajiny nemáte a neznáte. Neodvádzajte ho daromne od potrebnej mu práce, ale povedzte ľudu

aby si ctíľ vrchnosti Bohom mu dané, a plnil zákony. Aby miloval a vážil si blížnych bez rozdielu na postavenie, reč a náboženstvo. Aby s ochotou a s napnutím veškerých síl podporoval verejné dobro, lebo v tom a skrze to má záruku blaha svojho. Aby bol pracovitý, mierny, šanovlivý, snášanlivý a obetovavý. Naučte ho, aby si všemožne sám pomáhal a múdrou i ochotnou vzájomnosťou trvania celku zabezpečil sa usiloval. Hlásajte mu, aby bol horlivým a vždycky neohrozeným vlastencom: a keď všetko toto vykonáte, potom vám uverí i ľud i každý, že ste na strane ľudu . . . Ale ho nemáte ľahkomyslné, nezavádzajte nerozvážene, nesľubujte mu horydoly, keď sami viete, že zaň a preň nič nie ste v stave vykonať, lebo pravdepodobne na to i sotva myslíte. Nerobte daromné kriky a hluky, nehaňte v osožnej práci pracujúcich vy, čo ste posiaľ nič nekonali, ale ak znáte povinnosť svoju, stúpte do radu bezzistne a bezodkladne pracujúcich. Memámte iných i seba, lebo veď pozná vás svet. Minulosť vaša pred očami ľudu prešla, vie on dobre, že vy, matadori, do najnovša všetko, čo teraz haníte, za to najlepšie, za samospasiteľné ste držali a hlásali. Či vari nie? Porátajte sa len, koľkí ste neboli pred pár rokami s telom i s dušou pri liberálnej strane a spolu s tými teraz odrazu prenasledovanými «židiskami»? Nuž čože sa zmenilo od tých čias? Smer a zásady nie, len vy sami. Ako že to odôvodníte tomu ľudu, ktorý tiež má otvorený rozum, dobrú pamäť?

Znáte rozprávku o cigáňovi, ktorý predával kobyľu «ak chcel žrebnú, ak chcel nežrebnú»? Poznáte ju a súkromne sa aj zaostýchate. Zabúdate ale, že kto vietor seje, víchricu žne. Zabúdate, že štváním pokojného ľudu, že ničením veškerej auktority podkopávate základy verejnej morálky a nepomyslíte, že keď všetkých verejných faktorov v krajine, pravda okrem vás, za švindlerov, klamárov a zločincov vyhlasujete, a ľud možnospádne skutočne zdivočíť sa vám podarí, tá zdivelosť bude požadovať obeť, za ktoré i vy dobrí budete.

Buďte za ľud z jeho mozolov žijúci veľmoži a farári, veď je to vaša povinnosť, ale buďte zaň opravdove, skutočne. Neštvite, nehuckajte ho, ale sa starajte oň hmotne i morálne, máte dosť času, spôsobu i miesta na to. Len nech už raz po toľkých prázdnych rečiach aj skutky vidíme! Osvedčte sa, na príklad žiadajte na patričnom mieste zavedenie progressívnych, postupných daní, a už ste mnoho vás hodného vykonali, a veď vám boháčom na najširšie potreby i nepotreby ešte dosť z dôchodkov zostane, keď 50 percentov do štátnej kassy zaplatíte, kým ten vami od dnes na zajtra tak zbožňovaný, tak ľutovaný ľud aj bez platenia daní bezmála sotva že vyžije.

Ale vy nie ste preň a zaň, vy ho pre seba hľadáte, aby on bol za vás, vašim nástrojom k dosaženiu neznámych sobeckých cieľov. Alebo snáď ani takýchto cieľov nemáte a účinkovanie toto vaše je len kratochvíľou? I to je možné!

Syn ľudu.

Slovo k rodákom.

Poriadna, hodná panna, za ktorou sa pytači hrnú, veľmi nemúdre by urobila, keby sa bársakému prvému na krk zavesila. Môže sa ona rozhliadnuť, popreberať si, keď je driečna šťastie ju neminie.

Takouto hľadanou pannou ste vy, rodáci moji, pred voľbami. Uháňajúc sa o vašu priazeň, lichotia vám, seba vychvalujú, a na ostatných hanu kydajú. Nuž tedy neprenáhlite sa, vypočúvajte, vyskúmajte vohľačov a pytačov, ale nedajte sa omámiť púhym leskom pekných slov.

Prví, na pole účinkovania vystúpivší vaši pytači, sú vám ako by cudzinci, noví páni od ľudovej strany.

Málo ich poznáte, bárs medzi vami, alebo aspoň v blízkosti vás vyriastli, lebo ani oni nestarali sa o vás a do nedávna ani vás len nepoznali. Odkiaľ tedy tá ich prudká, ako hrom razom vzniklá láska ku vám? Istotne netýka sa ona osôb a potrieb vašich, ale jedine vášho vena. Na toto špekulujú, lebo bez neho sú oni napriek ich pýche a nadutosti skutočne ničím. Mená bez ozveny. Len vy im môžete dať vašimi hlasmi tie túžobne hľadané mandáty, ktoré v sebe obsahujú moc panovania nad vami. Len toto im chybuje. Dajte im tento prostriedok, urobte ich vašimi zástupcami, a koniec bude tej, na oko stavanej, láske k ľudu. Ako vymačkaný citrón vás odhodia. Ved' žili pri vás a medzi vami i predtým, ved' vy, ten ľud, ste i predtým a práve tak, ako teraz, jestvovali, prečo že im iba teraz napadlo vás si povšimnúť? Prečo že iba teraz zbadali, že vás oni tak náramne radi majú? Pozor, rodáci! Tá, tak chytro povstala láska je podozrivá. Tak robia prefíkaní špekulanti, ale nie dobroprajníci. Pomyšlite si, že či i vtedy, keď by ste len vy ich a nie aj oni vás potrebovali, by tá láska vôbec jestvovala. Spoločne pochybujeme o tom, ba vy i ja dobre vieme, žeby tak ako predtým, na vás ani nepozreli. Nuž tedy ďakujeme za takú lásku, ktorá len dotiaľ je takou, kým nám to naše najlepšie nevyderie, a potom nás je hotová i zhubíť. Naše číta, to je ten poklad za ktorým sa boria krivými cestami. Načo to robia? Jestliže sú skutoční naši priatelia, jestliže za nás a v prospech náš účinkovať vedia a chcjú, jestliže minulosťou svojou

zaslúžia našu dôveru: na česa natiskaf? Nech čakajú pokojne doma, ved' mi ich vynájdem.

Ale hľa, práve to je tá chyba, že nemajú takej minulosti, aká by ich oprávnila k tomu, aby dôveru našu pokojne so vzájomnou dôverou očakávať mohli a smeli. Preto sa nám natiskajú silou-mocou, dňom i nocou. A keď vidia, že nemáme základu a príčiny im doposiaľ na ich pusté slová verif, aby nás nastrašili, peklom a večnými pokutami nám hrozia, jestli ich nebudeme nasledovať. Nuž tedy, už aj moc Božskú v rukách majú? Tedy už aj peklo vyárendovali? Ak áno, nech si ho majú, zaslúžia ho, ale my za nimi ani ta nepôjdeme. My sa bojíme Boha, ctíme si nadovšetko našu vieru, milujeme blížnych našich a konáme svoje povinnosti a tak nad citami a skutkami našimi nech súdi milostivý Boh, a nie farár počas kortešačky. Ešte ani moci a vlády nemajú nad nami, a už nám odoberajú slobodu. Slobodu samostatného rozumovania, rozmyšľania a sebaučenia; už neodpustiteľne požadujú, aby sme ich slepo nasledovali, a k nasledovaniu ich neznámych snáh prisahou sa zaviazali.

Takéto sebazaprenie nemôže s rozumom nikto požadovať. Takýto tyran pytač by bol veru pekným manželom.

Nuž tedy len pomaly, páni ľudáci, k nám príjdu naši starí známi, a ak neprijdu, pôjdeme my po nich, lebo tých a takých pre seba a krajinu potrebujeme. Čo naša vláda, čo naši zástupcovia chcú a vedia, dávno známe a zväčša sme s tým aj spokojní, a čo viac alebo ináč si želáme, dáme im na vedomie. Čo by ale robila ľudová strana, keď by tak, nedajbože, dákym divom ku veslu vlády prišla, o tom v najlepšom páde nič istého nevieme. Počuli sme ale takýto poučný príklad. Jeden bohatý majiteľ otrokov jedného z týchto tak ukrutne pokutoval, že ho do naha obnaženého medom dal natrieť a ku stĺpu do veľkého mraveniska postavenému priviazať. Slnko pánilo hrozne, a mravce i ovady každú čiastku tela úbohého otroka obsadily a krv jeho cicaly. Šiel tadial staručký missionár a vidiac hrúzu mravcov a ovadov, tieto odháňal a tamtie smetať začal s opuchnutého tela. Tu otrok s hlbokým žiaľom hovoril: čo som ti urobil, že ma aj ty mučíš? Nuž ved' ti pomôcť chcem, odveti zadivený starček, a preto fa ohňam. Horká to pomoc, povie zas mučenec, tie čo boly na mne sa už nažraly a teraz na miesto odohnatých sýtych prihrnú sa noví ľační a mňa ešte väčšmi cicať budú. — Povedzte túto hádku ľačným na vládu pánom od ľudovej strany, ktorí len preto chcú dostať moc do rúk, aby krajinu mohli vycicať.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Ablegátska voľba. V biharskej stolici v magyarsko-slovenskom okrese bol minulú sobotu Jozef Goldiš, biskupský vikár jednohlasne zvolený za ablegáta asice s programom liberálnej strany.

Shromaždenia ľudovej strany. Minulú nedeľu vydržovala ľudová strana, vlastne chce vydržovať na štyroch, Maďarmi obydlených, miestach shromaždenia. S týmto sa ale veľmi nepýši, lebo z oznámených štyroch shromaždení bolo len jedno vydržované, ostatné tri boli vrchnosťou zakázané, a síce preto, že shromaždenia buď neboli správne oznámené, buď sa dopustili riaditelia inej formálnej chyby.

Po oddychu. Leto sa chýli ku koncu, nastáva pre politikov doba tuhej práce. Členovia vlády, ktorí sa rozprchli po celej krajine, ba aj do cudzozemska na krátky oddych, začínajú sa vracieť do hlavného mesta, aby znovu prevzali vedenie im sverených ministerstiev.

Ale nielen ministri, aj vyslanci začínajú už prichádzať do hlavného mesta, tak medzi inými tu je už aj gróf Albert Apponyi, o ktorom sa posledne rozniesol chýr, že mieni s vládnu stranou fusionovať, spojiť sa s ňou.

Pred blízky otvorením snemu rozličné politické chýry poletujú v povetrí. Z Viedne púšťajú do sveta chýr, že ministerský predseda barón Bánffy utratil priazeň kráľa, že ho kráľ len dotedy ponechá ministerským predsedom, kým sa najde nejaká príhodná osoba. Viedeňské kruhy vidia túto príhodnú osobu v grófovi Julinsovi Szapárymu. Takýchto a týmto podobných bláznivých chýrov bolo cez leto celá kopa do sveta pustené.

Na ostrove Kréte nijak nevie nastúpiť pokoj, ba dnes sú tam pomery o mnoho horšie, než boly pred pár týždňami. Povstalecký výbor vyhlásil, že si obyvatelia žiadajú, aby boli ku Grécku pridelení. Turecká vláda posielala vždy viac a viac vojska, aby povstanie potlačilo. Ponevác sa ale turecké vojsko dopúšťa veľkých ukrutností, tak rozhorčenie sa len vzmáha.

Medzi európejskými mocnosťami nepanuje shoda ohľadom toho, čo by bolo robiť, aby na Kréte pokoj nastal. Zprvu chceli európejské mocnosti obohatiť ostrov loďami, aby prekazily spojenie obyvateľov ostrova s Gréckom. Anglicko ale nepristalo na toto a tak ostrov predbežne ponechaný je sám na seba.

Cesta ruského cara. Ruský cár Mikuláš II-hý okolo 20-ho augusta vyberie sa na návštevu európejských panovníckych dvorov. Táto návšteva je teraz živým predmetom politických úvah. Zvlášte vo Francúzsku mnoho píšú o tejto návšteve a nesmierne sa tešia, že ruský cár príjde do Paríža.

Pravda a blud.

Co všeličoho porozprávajú na tých ľudových shromaždeniach! A nájdú sa poslucháči, ktorí len tak hltajú slová rečníkov, bez toho že by len minútu rozmýšľali nad tým či je to ozaj číra a čistá pravda, čo počuli. Tak držal jeden advokát nedávno v Novom Meste reč v ktorej predostrel poslucháčom, že je roľník najviac daňou obťažovaný; lebo vraj kým kapitalista, ktorý z úrokov

žije alebo sklepnik, platia dane len 10 zl. od sta čistého dôchodku, roľník platí 25 zl. od 100 zl. čistého dôchodku. Nuž je to tak ale len na papieri. Celkom ináč vec stojí keď sa jej bližšie prizre. Kto má kapitál alebo sklep, ten iste platí od každých 100 zl. 10 percentov lebo jeho majetok sa dá veľmi ľahko vyrátať. Pri dani pozemkovej čistý výnos jedného katastrálneho jutra nikdy nenie tak vysoko braný, jaký je vo skutočnosti, ba keď to zrejme pozreme uvidíme, že daň pozemková sotva obnáša viac jako 2 zl. od 100 zl. čistého výnosu. Lebo pri vyrátaní pozemkového čistého dôchodku bral sa a aj teraz sa bere ohľad na to, že sa plodiny vždy nepodaria a preto je čistý dôchodok tak v malej summe braný, jak len byť môže.

Keď sa už pán fiškál do týchto vecí zamiešal, nuž nech odpustí, že mu ešte jednu pravdu povieme. Viac jako bársktorá daň, tlačí náš ľud to, že sa často pravotí, a že ho právo veľmi mnoho koštuje. Fiškál z jednej pravoty aj tri štyri spraví. Predostreme len jeden prípad. Sedliak má platiť fiškálovi 15 zl. pravotných útrat. No chudák nemá hneď viac ako 10 zl. a aby exekúciu nedostal beží k advokátovi, dá mu desiatku a poprosí ho aby mu poshovel, že mu o dva týždne tých 5 zl. donešie. Pán fiškál prijme 10 zl. ale ledva čaká koniec druhého týždňa, a čím ostatnia minúta prejde, bez toho žeby dlžníka opomenul, dá ho na súd, má zas útraty a z tých 5 zl. zas narastie 15 lebo aj 20 zl.

Takto sa to u nás robí. Nuž ale veď ináč ani byť nemôže, keď si pomyslíme, že v dosť malom mestečku žije 10 aj 15 advokátov, a žijú všetci po pansky. Keď priemerne len 5000 zl. rátame na ročný dôchodok jedného advokáta, toto učiní u 15 advokátov 75,000 zl. ročite a túto ohromnú summu, ktorá o mnoho viac vynáša jako krajinská daň celého vidieku, musí ľud svojími mozolnými grošmi platiť aby páni fiškáli mali čo troviť.

Nuž páno náš! či ste aj nad týmto rozmýšľal, keď ste v Novom Meste nad Váhom ohromným hlasom hlásal o daňou potlačenom ľude? Iste Vám toto na mysli neprišlo, ináč by ste bol vedel že v istých pádoch musí náš ľud väčšiu daň platiť, jako je jeho daň krajinská.

Najväčšia daň, ktorá leží na pleciah chudobného roľníka je daň pravotná. Ponevác ale sa ľudia vždy pravotí budú, pokiaľ len svet svetom bude, táto daň neprestane nikdy. Sú záležitosti, ktoré pred súdom pojednávajúce byť musia, ktoré sa doma po priateľsky spravíť nemôžu. Aj vtedy, keďby nepriateľenie medzi ľuďom celkom prestalo, čo sa sotva dá myslieť, budú mať ľudia pri súde vždy robotu lebo, keď len jedno podotkneme, ku príkladu delenie majetku, ktoré často veľmi je zamotané, musí sa pred súdom diať. A páni fiškáli budú mať vždy toľký dôchodok, koľký si urobia.

Keď sa tá ľudová strana vždy chvastá, že silou-mocou chce ľudu pomáhať, keď liberálnu stranu vždy a vždy osočuje, že táto len ľud tlačí, prečože ľudová neosvetlia aj horespomenutú pravotnú daň, prečo nevzali do ich programu aj túto otázku? Pravda že by potom

nenášli medzi pánni advokátmi rečníkov a privrzcov, a bez týchto by nemohli vydržiavať ľudové shromaždenia lebo by nemal kto rečniť. Nuž staré porekadlo, že každé hrable k sebe hrabú, aj ľudová strana len o tom krik robí, čo jej dobre padne a čím môže ľud najviac rozčuliť. Len sa poznávajme pánkovia, nebude nám to na škodu.

DOPISY.

Zpod Rosudca, dňa 3. augusta.

Veľactená Redakcia!

Bol som v Trstenej. Že som tam bol, nebolo by nič nového, alebo čudného; veď tam bolo mnoho ľudí, lebo vopred zvolával „Krestan“ dvoma týždňami, aby od Pilska po Choč, od Zázrivej po Spiš, šli ľudia do Trstenej na shromaždenia „ľudovej strany.“ Teda šiel som i ja ešte v sobotu po poludní. Bolo mi povedané, že v sobotu po obede príjde F. Zichy, vodca „ľudovej strany,“ žeby sa vraj svedčilo ho privítať na nádraží v Kráľovanoch. No z toho nebolo nič, v Kráľovanoch nebol nik, a počnúc od Kráľovian ani na ceste, ba ani v najbližšej dedine v Párnici ani duše. Ja som čakal v Párnici a tak len po šťastlivom odchode gr. Ferdinand Zichyho som sa pohol k Trstenej. Každého človeka, ktorého som dohonil, pýtal som sa či nejde do Trstenej ale kde nič, tu nič. Došiel som do Sedliackej Dubovej na noc a včas rano v nedeľu odviezol som sa do Trstenej s tým gazdom, u ktorého som nocoval.

V Trstenej bolo mnoho ľudí, ale nech si nikto nemyslí, že snáď „ľudovej strane“ k vóli! Aj nie, to len prebyť kňazia uznali za najprihodnejší čas na 2. augusta shromaždenie zvoliť do Trstenej, aby sa mohli chváliť, že jak mnoho ľudu bolo v shromaždení. Nuž vec sa takto má: 2. augusta bolo a býva „Porciunkuli“ a vtedy kláštor Sv. Františka máva odpust veľký v Trstenej. Na ten odpust sa vždy mnoho kňazov a veriacich zijde z okolia, keď je pekný čas tým viac; no a keď to padne na nedeľu jako tohoto roku, vždy tam býva do 2 tisíc aj vyše ľudí. Takto bolo aj tohoto roku, len že s tým rozdielom, že tohoto roku sa zišlo mnoho kňazov na hostinu do kláštora. Nejednej mladej húske a fľaške vykrútili krk! Ani sme sa nemohli dočkať konca toho dlhého obedu. My sme medzi tým tiež zalievali smäd našim chrobákom v „panskej.“

Môžem si myslieť, že „Krestan“ ani počtu nebude vedieť tam byvších poslucháčov. Ja ale len to tvrdím, ktorý ináč každý rok na tento odpust tam chodievam, že sotva dvesto ľudí bolo viac ako iné roky v tento odpust.

Bol to teda len odpust kláštorový; lebo čo popoludní rečníci „ľudovej strany“ hovorili, to si po prvé: nezískalo pochvaly poslucháčstva, lebo F. Zichy hovoril v reči maďarskej čo slovenskí poslucháči nemôli prijímať, keď nerozumeli nič. Po druhé: keď rečnili druhí bárs aj slovensky, tu zas sa ozývaly husto hlasy: nie pravda, tak je tak. Po tretie: rečníci zabudli, že medzi poslucháčmi väčšina bola Poliakov z Hornej Oravy, ktorí zo všetkého nerozumeli nič. Po štvrté: že skoro polovica poslucháčov boli samé poľské ženy, ktoré prišli na odpust. Ženičky tieto pobožné, keď videly hodne kňazov na tribune, začaly sa žehnať a pátričky modliť.

Zo shromaždenia toho mali najlepši ošoh krémári a pekári. Kláštor veru bude banovať, a páni františkáni väčšmi, lebo zo pár mladých húsok s vinom sa minulo.

Keď sa ľud rozhodil, počul som škamranie a hrešenie, že či sa to vraj odplatilo ist, či nie škoda peňazi; či to hodno sa dať naviesť? Páni sa najedli darmo, a my sme minuli skoro 4 zl.

Furmani zas sa starali, že kto im zaplatí forš-pont? A veru nazad idúc furmani mnoho ponechávali svojich pašasero, keď im nechceli zaplatiť a v Trstenej obed dať.

Jako sa dokončilo shromaždenie to neviem, lebo ja som odišiel hneď v polovici, keď som si chcel svoju prácu v Tvrdošine vybaviť. Po skončenej tejto práci už som doháňal mnoho opilych ľudárov dohadzujúc a radiac sa medzi sebou; ba proti Zemanskej Dedine sa lúštili o dušu.

S horných strán tiež myslím že boli pračky, lebo tí ľudia už o 2-jej popoludní boli dobre potrudnení a tí obyčajne sa radi mláfa.

Hľa, takéto zysky majú ľudia v shromaždení „ľudovej strany!“

S úctou

A. Ch.

Gombáš, 2-ho augusta.

Ctený Pán Redaktor!

Bárs čítam každé číslo vašich ctených novín, predsa iba dva razy som sa dočítal o našej obci, bárs boly by i sily schopné ku písaniu, aj látky by sa dost našlo, ale jakási lahostajnosť panuje u tých, ktorí by sriadene vedeli udať na písmo svoje myšlienky, ale kde nič, tu nič, tak odložím kosu a vezmem pero do ruky ja, aby som — čo aj po gazdovsky — vám udal smutné poriadky našej obce.

1. Už tri týždne, jako tunajší statočný a usilovný remeselník Štefan Pečner, obsypaný 5 sirotami, aby si poľahčil svoj osud, chce sa oženiť, ponevác ale od sučanského matrikára ku nášmu rychtárovi odoslaná ohláška skapala, ženit sa nemôže, už bol zo štyri razy v Sučanoch, aby sa zosobášil, ale pre túže ohlášku vždy bez výsledku.

Ponosoval sa mi ten neborák, že aké nesnádze a kelčíky mal, bol 4 razy v Sučanoch, jako majster zameškal toľko dní po 3 zl. to je 12 zl., sem a ta cesta a útrova 6 zl., daromná pohostinnosť pri mienenom sobáši 30 zl. spolu 42 zl. a k tomuto ešte všeliaké ženské pošepkávania o ženíchoch, že veru len tak na vieru jako cigáni žijú.

To všetko má ďakovať výlučne len tomu hrdinovi ľudovej strany, ktorý je teraz náhradným rychtárom, ktorý si rozmyslí, keď ho ten neborák bude žalovať na patričnom mieste o vynahradenie kelčíkov.

2. Ján Okál Kolok sa tiež tento týždeň ženil, i ten pre skapanú ohlášku mal dost' behačky.

3. Opatrovňa je jedna pustá izba, a to je všetko! Deti jako cigánčatá kľacia na zemi, lebo ani len lavíc niet, keď náš pán notár rychtára o tejto smutnej veci upovedomil, a na jeho povinnosť upozornil, odvetil mu, že on nemá malých detí, a že sa on o opatrovňu nejde starať. O hračkách pre deti ani len spomienky! Takže opatrovkyňa musela sa obrátiť na slúžneho; jako tedy s nejakým prospechom môže sa v opatrovni účinkovať? Rodičia nechcú deti posielat' do takej budy, kde na zemi kľacia, deti nechcú chodiť, lebo sa nemajú s čím zabávať. Hľa, také sa poriadky v obci, ktorej rychtárom je vodca ľudovej strany, a ktorý si myslí, že obecné peniaze na svoje ciele môže upotrebiť, jako sa to i zdá

byť, keď jako som sa z istého prameňa dozvedel, v kase má byť jako hotovosť 400—600 zl.

Skúmal som príčinu týchto neporiadkov, a veru len na tú smutnú zrkusnosť som prišiel, že toto všetko sa má pripísať vylučne huckaniu ľudárov, veď pred pár rokmi boli naši predstavení takí tichí, zákonom poslušní a účinní o dobro obce starajúci, že si všade úctu vydobili, a teraz, jako sa dostali ľudári ku veslu, samé búrenia v obci, a to najväčší hrdina je rychtár a výborníci, jeho prívrženci.

Hľa, už vidieť jaké ovocie bude donášať ľudová strana!

Prv ako by som dokončil môj dopis, ešte chcem mienku podať o „Krest'anovi“ a „Opravdivom Krest'anovi“, ináčej o besnom a o divom Krest'anovi; ten je nazvaný besným a tento divým.

Čo je teda za rozdiel medzi divým a besným?! Súďte vy z mojej mienky, ktorá je:

„Ja som už jedol chutné ovocie z divého pnika, ale besnoty sa hrozím. Divokosť sa dá sošľachtit', ale besnotu, ktorú „Krest'an“ dýcha, treba len vykynožit', preto volám: nech žije Opravdivý Krest'an a jeho prívrženci. Nech žije liberálna strana!“

Horár.

Od Belúše, 10. augusta.

Veľactený Pán Redaktor!

Žatva sa nám pekne ukazovala, začali sme poľnú robotu, a svet sa usiloval úrodu do stodoly spratať. Od pár dní prudké dážde nám robotu zastavily, zbožie na roľach porastá a hnieje. Je to smutný vyhľad pre gazdu, ktorý draho musí platiť robotníkov, celý deň ich chová, a robota stojí, lebo pre mokro kroka napred urobiť nemôžeme. Minulú strediu ťažké oblaky valily sa nad nami, hromy divo bily, a jeden uderil do belušskej fary, zapálil šopu, ktorá aj s kočom a vozom v nej sa nachádzajúcim na popol zhorela. Krem toho zhorelo mnoho krmu a viac gazdovských pobočných budov. Naši ochotní hasiči pod velením svojho kapitána pána organistu Konskyho hneď sa dali do roboty a obránili celý rad domov, ktorý by bol na skutku zhorel. Dážďový príval narobil v dolinách veľkej škody.

Tamten týždeň tiež uderil hrom do chrámovej veže v susednom Podskalí a zabil tam farárovho vnuka, ktorý priam zvonil, jako to u nás včas búrky ešte vždy robia. Veru by mohli páni duchovní alebo páni učiteľia ľudu vysvetliť, že zvonenie počas búrky je nebezpečné po prvé preto, že hrom najviac do tých predmetov uderí, ktoré sú najvyššie a najkončitejšie, po druhé hýbaním a či kolísaním zvonu sa povetrie zriedi a hromovej iskry ľahkú cestu robí, po tretie aj preto, lebo každý kov, najmä meď a železo hromovú iskru k sebe priťahuje a takéhoto kovu je tiež mnoho na veži.

O politickom trení my ešte veľmi málo vieme. Ľudová strana sa u nás nemohla zakoreniť, bárs ju viac ráz probovali aj u nás utvoriť. Naši občania sú z väčšej čiastky už nie také bábenec, ktoré na drótoch chodia, ale rozmysľajú samostatne. Chýry boly, že ľudová strana aj u nás zariadi ľudové shromaždenie, aby týmto spôsobom si niekoľko prívržencov zväbila; no lepšie urobí, keď sa unúvať nebude. Náš ľud je sporivý, usilovný, aj si gazdovci dobre stoja; škoda by bolo prázdnyimi rečami myseľ ľudu pobúriť a posľubovať mu všeličo, čo sa previesť nemôže. Lepšie by bolo, keďby tí páni grófi miesto ľudových shromaždení, ktoré ľud peniaze košťujú, založili radšej voláky veľko-priemysel a tak užitočným urobili tie summy, ktoré teraz na kortesovanie trovia. Potom by sa mohli priateľmi ľudu menovať. Nech si pozrú Ladča-

nov, ktorí boli veru veľmi biedni kým pokrstený lid Schenk im fabriku na cement nepostavil. Od tých čias sa Ladčania hmotne zmáhajú, a o Schenkovej familii rozprávajú s tou najväčšou úctou. Považan.

Z Oravy, v auguste.

Ctený p. Redaktor!

Ľudová strana začala u nás už dávnejšie kortesovať. Ešte okolo minulých Vianoc po jednotlivých obciach vyzívali kňazia s kancľa veriacich, aby svoje hlasy obeťovali „ľudovej strane“, viazali ich sľubom, zaklínali, pekľom strašili, vyhrážali sa, že kto s „ľudovou stranou“ nedrží, nemôže byť a nebude účastný žiadnych milostí, sviatostí, cirkevného pohrebu atď. Otec „ľudovej strany“ ten starostlivý „Krest'an“ keď sa hovorilo o tom, že ľudová strana drží s panslávami, vyhlásil to za podľú zlosť. Hlásal, že „ľudová strana“ len opravdivých dobrých vlastencov bude podporovať a voliť, ktorí v prvom rade musejú byť katolíci.

Počúvame už jakých vlastencov chce kandidovať za vyslancov! V Orave, v dolno-kubínskome volebnom okrese centrálna kancelária „ľudovej strany“, ponevadž vraj súceho chlapa tuná nemá, teda že vraj dá kandidovať jedného známeho pána z hniezda panslávov z Turca, asice takého, ktorý je po prvé: nie katolík a po druhé je pansláv.

Čo teda povie ten starostlivý „Krest'an“, či je to nie dostatočné svedoctvo, že ľudová strana drží s panslávami?

Keď sme pri dolno-kubínskome volebnom okrese, pripomeňme si niečo. Máme tu ablegáta, ktorý našu dôveru si úplne vyzískal. Keď sa malo hlasovať za prijatie občianskeho manželstva, žiadalo si duchovenstvo, aby nehlasoval zaň. Urobil to k vôli svojim voličom, čo žiadali od neho, to vyplnil. Bolo plesania, hlasovali mu dôveru všeobecnú a uisťovali ho o svojej dôvere aj na budúce. Na čele boli kňazia, ktorí krem dopisov aj osobne kde len mohli zmienili sa pochvalne o držaní vyslanca. To samé sa stalo aj vo volebnom okrese bobrovskom.

Väčšina a slobodne smýšľajúca strana aj budúce si praje, aby doterajší vyslanci v oravskej stolici boli zvolení. Čo ale robí kat. kňazstvo? Tí, ktorí len nedávno sbierali podpisy a hlasovali dôveru svojim vyslancom? S kancľov hlásajú zkazonosné evanjelium „ľudovej strany“, proti doterajším vyslancom búria a ľud sa čuduje, že čo to znamená, čo sa to robí, že kňazstvo tak chytro zabúda na tú dôveru, ktorú na budúce sľúbilo svojim vyslancom.

Hľa, drahí čitatelia, takí sú tí, ktorí sa natisli za vašich vodcov, za vašich učiteľov v politike. Váš zdravý rozum vás sám poučuje, že je to nie čestné jednanie, keď len nedávno ste dôveru hlasovali a sľubovali vašim vyslancom, ktorí i teraz tou cestou kráčajú, ktorou dosiaľ kráčali, len tak na vašom blahu pracujú, jako pracovali, a teraz bez všetkej príčiny mienku meníte a slovo dané rušite.

Kde je vaše svedomie, vaša česť, váš charakter páni kat. kňazia oravskí? Sprostí ľud sa zastavuje na vašom jednaní; hovorte, udajte, presvedčte niečím, že rozumne jednáte! Takto teda učíte daný sľub zachovávať. Či jesto príčiny k nedôvere v oravských ablegátoch? Zaisťe nie.

Presvedčení sme, že ten jednoduchý ľud bude dôslednejším a nedá sa zaviesť katolíckymi kňazmi, lež tých samých si zvolil za vyslancov, ktorým len nedávno dôveru hlasoval.

Dobrý katolík.

Kysucké Nové Mesto, 9 ho augusta.

Vysokocetná Redakcia!

Z týždňa na týždeň sa dočítame všeličoho interesantného vo vašich ctených novinkách, a s radosťou pozorujeme, že náš ľud čím diaľ tým viac si toho „Opravdivého Kresťana“ obľubuje. Nuž oproti toľkým namáhaniam so strany kňazov je to počestný spôsob písaním a vysvetlením ľud od vyvrátenia rozumu ochrániť. Priam tieto dni som počul, že vodcovia ľudovej strany ľud vycújú, aby slúbil bárs čo, bárs komu, aby si vypil, keď mu kto dá, aby bárs aj peniaze prijal, však dané slovo zadržat nemusí, všetko mu bude odpustené, jak len proti liberálnej strane hlasuje. No ani nie proti liberálnej strane ale že proti jakejsi „liberálnej viere.“ U nás mohli len tak zväbiť prívržencov ľudovej strane, nabaláchali ľud aby si vieru chránil, lebo že teraz povstala aj nová viera, tá liberálna, ktorej sa každý dobrý katolík varovať musí. A takéto sprostosti hlásajú na miestach, kde by mal ľudský rozum a človečenský cit hlavnú a zdravú potravu obdržať. Nuž takto privádzajú náš ľud aj o tú ostatnú iskierku zdravého rozumu.

Naši páni farári z okolitých dedín až tento rok prišli k tomu presvedčeniu, že náboženský cit ľudu slabne. Teda vydržiaujú missie, zavolali cudzích kňazov, jezuitov, lazaristov a dominikánov, aby ľud kázňami vy-

učovali a za horlivých ľudárov vychovávali. Keďby sa boli páni farári v minulosti ľudovou výchovou zapodievali, nemuseli by sa boli báť o klesnutie náboženského citu, nuž ale naši kňazkovia sa zväčša len od pár mesiacov o nás starajú, len odtedy sa boja o náš náboženský cit, odkedy ľudová strana nastala. No nenie to tak pánkovia! My sme boli dobrí katolíci aj vtedy, keď ste sa s nami málo zapodievali, a vieme, že náboženstvo s politikou smiešať je urážanie samého náboženstva. My jako kresťania a katolíci zodpovieme našej svätej povinnosti, ale jako občania budeme sa držať nášho politického presvedčenia a nebudeme sa báť, že prehráme, keď s ľudovou stranou držať nebudeme.

Z pomedzi všetkých kňazov celého okolia najviac sa unúva náš kaplánko. Hovorí, že pred osmimi rokmi dostal pre istú príčinu taký výprask od akéhosi Jána Letku, že až vadičovské vrchy zahučaly. Odtedy sa vraj pán kaplán hnevá na každého stoličného úradníka a aby týmto čím viac slamy krížom nakládal, preto kortešuje ani čo by ho najali. Aj na missie usilovne chodí, aby sa naučil jako má kázne kázať, lebo jeho kostolné reči byly doteraz dosť prázdne. Nuž ale nech sa v kázňach vycvičí, to mu bude na osoh; že na politickom poli nedovede ďaleko, natoľko ho už poznáme. — Časy máme smutné. Dážde mnoho škody narobili, žatva stojí a zbožie mokne. Bože, zachráň nás od biedy. *Kysučan.*

Sirota.

(Arany).

Malý chlapčok plače pred dvermi.

Mladá vdova nedbá oňho veľmi.

«*Matko, matko! zima je tu:*

Pusti ma:

Pusti ma.»

«*Dočkaj pankhart ... nech len vyndem.*

Dám ti ja!»

Chlapec zkrahlý zimou vonku plače.

Mladá vdova pečuje dnu koláče.

«*Mamko, mamko! pust ma dnu už,*

Hladný som,

Hladný som.»

«*Ach, bárs bys' už i ty ležal*

Tam pri ňom!»

Chlapčok v tmavej izbe sa ztrháva.

Mladá vdova s milým sa zabáva.

«*Mamko, mamko! ide ktosi,*

Bojím sa,

Bojím sa:

Nezahášaj ešte svetlo,

Prosím ta!»

Mrtvý otec vstáva z cintorína,

Bielou plachtou kostru pozavíňa.

«*Mamko, mamko! či ho vidíš?*

Bože mój,

Bože mój!

Tamto ide v bielom rúchu

Otec mój.»

Vybehla von mladá vdova v noci.

Bije dieta z celej svojej moci.

«*Nebi, nebi bezbožnica!*

Sirotu,

Sirotu:

Za jeho smrť čakaj svoju

Odplatu.»

«*Tak je dobre v cintoríne snívať!*

Lepšie mu tam bude so mňou bývať.

Daj mi ruku, dieta moje,

Pod' so mňou,

Pod' so mňou:

Nebudeš tam viacej biednou

Sirotou!»

Mladá vdova beží cez dedinu

V nočnom rúchu; — každý zná jej vinu —

Chodí, blúdi po cinteri

Dňom-nocou,

Dňom-nocou.

Bože s neba, smiluj sa nad

Hriešnicou!»

Nábožný tkáč.

Východná rozprávka.

Dobrý Asim bol tkáčom pokrovcov dakde ďaleko na Východe. Ale pokiaľ v tej dedine, v ktorej býval, nikto nepotreboval drahé pokrovce, lebo tamojší chudobní ľudia uspokojovali sa i s rohožou, Asim vydal sa na cestu hľadať si lepšie miesto. Cesta viedla ho cez holý vrchovatý kraj. Slnce nemilosrdne páliło a nikde nebolo stromu, v ktorého tóni by si bol mohol ustáť cestujúci odpočinúť. A trápil ho aj smäd veľmi. Možno si predstavil ako ďakoval Bohu Asim, keď neočakávane našiel studňu. Ale ako sa nahnul nad studňu, aby uhasil svoj smäd z nej, zrazu doletel k jeho sluchu prosebný, plačlivý hlas:

— Vytiahni ma, Asim!

— Vytiahni ma, človeče!

— Vytiahni ma, bratre!

Nábožný tkáč bol veľmi dobrosrdeci. Odpásal svoj opasok a jeden jeho koniec spustil do studne. Hneď zahryzol do opasku jeden had a dal sa od Asima vytiahnuť.

— Za dobrý skutok očakávaj dobrú odplatu! — riekol, keď sa dostal na vrch studne. — Ale tam dolu je ešte jeden človek, toho nevytiahni, lebo je zlý a uškodil by tebe. Dám ti dobrú radu, a práve viem, že ma neuposlúchneš, lebo vy ľudia ste neveriaci a opovrhujete hadom. Ale aby si ma mohol ku pomoci zavolať, keď ťa ten tvoj spolublížny uvalí do zlého, hľad: vezmi si toto.

S tým had odlúpil kúsok zo svojej vlastnej kože a oddal to Asimovi.

— Čo mám robiť s touto handrou?

— Keď spáliš tento kúsok hadej kože, hneď sa ustanovím k tebe. Možno že už o krátky čas budeš potrebovať moju pomoc.

Had keď toto rozpovedal, chytrý sa vtiahol do machu a v jednej diere zmizol.

Asim i po druhý raz spustil svoj opasok do studne. Teraz sa zachytil do neho jeden potkan nohami i zubami.

— Za dobrý skutok očakávaj dobrú odplatu! — riekol potkan keď sa dostal na zrub studne. — Ale tam dolu v studni je ešte jeden človek, toho nevytiahni, lebo je zlý a uškodil by ti. Dám ti dobrú radu, a práve viem, že vy ľudia ste nadutí a opovrhujete potkanom.

Potkan potom z vďaky dal Asimovi trochu zo svojej srsti a riekol:

— Keď ma budeš potrebovať, spál túto srst a ja príbehnem k tebe.

Na to zmizol i potkan do inej diery a nábožný Asim chcel odísť. Ale do studne spadnuvší človek za nim kričal:

— Oh, ty nesvedomitý, nemilosrdný človek! Sprosté zvieratá si oslobodil. A mňa, svojho blížneho, svojho brata necháš zhnúť!

Asim mal dobré srdce, ale prišli mu na um napomínania hadove a potkanove a chcel sa ďalej pohnúť.

— Pozehnanie Allahovo bude na tebe spočívať! — vykričal za nim do studne spadnuvší človek. — Budeš mať veľký majetok, peknu ženu, len ma vyslobod' od-tiaľto!

— Tieto slová pohly srdce nábožného tkáča. Po tretí raz spustil svoj opasok a vytiahol človeka.

— Za dobré očakávaj dobré! — riekol vyslobodený človek a s tým opustil nábožného tkáča a vesele ponáhlal sa k mestu.

Mnoho času minulo od toho času, snaď i jeden celý rok. Asim úplne zabudol na hada, potkana a človeka. Raz mu napadlo, že by bolo predať dobre pre-

svedčiť sa, či si tieto dve zvieratá zadžia slovo. Zapálil teda tú trochu srsti.

V tom okamihu pribehol ta potkan.

— Dones mi poklad kráľov! rozkázal mu Asim.

— Dobre! riekol na to potkan. — Ale vylož na noc pred bránu mesta jeden kôš a pred východom slnka choď preň. Tvoja žiadosť sa splní.

Asim tak i urobil a jeho kôš našiel plný zlata pred úsvitom. Druhú, tretiu, štvrtú, desiatu noc vždy tak urobil a zlato sa ustavične hromadilo v koši. Chudobný tkáč stal sa veľmi bohatým človekom. Ale spozoroval aj kráľ že sa mu peniaze miňajú. Dal vyhubovať po celej krajine, že kto zlodejov jeho zlata chyť, tomu dá pol svojej krajiny a svoju dcéru za ženu.

Hneď na druhý deň hlásil sa v kráľovskej palote jeden starý žid.

— Vaša Jasnosť! ja najdem zlodeja.

Kráľ na to odpovedal:

— Dobre, žide. Ale jak ma oklameš, prídeš o hlavu!

Žid bol dôvtipným človekom. Dal doniesť do chyže s pokladmi snop slamy a zapálil ho. Potom vyšiel von a pozoroval, kade sa tisne dym. Na takýto spôsob onedlho spozoroval valiť sa dym dierou, ktorú bol prerýpal potkan odnášajúci zlato.

— Vaša Jasnosť, — riekol potom kráľovi, — potkany kradnú vaše peniaze.

Kráľ sa na toto strašne rozhneval:

— Ty lhár! — osopil sa na žida a dal ho zľat.

Potom znova dal vyhubovať po celej krajine, že ten, kto zlodeja chyť, dostane pol krajiny a jeho dcéru za ženu.

Na druhý deň hlásil sa ten človek, ktorého Asim vytiahol zo studne.

— Daj chyť tkáča Asima, — riekol kráľovi.

Kráľovi drabantí odišli a priviedli nábožného tkáča. Vrhli ho do žalára a kráľ dal mu tri dni na rozmyslenie aby vyznal pravdu.

— Na štvrtý deň budeš kratší o hlavu!

Asim, nábožný tkáč sedel v tmavom väzení a smutný rozmýšľal nad tým, jako bol sprostým. Načože vytiahol toho človeka zo studne? Ale sa i zaveril, že od týchto čias, keď sa vyslobodí, nebude takým bláznom.

V noci, pokiaľ usnúť nemohol, vyskriabal sa na okno a pohliadol cez mrežu do kráľovskej zabradý. Práve sa tam prechádzala dcéra kráľova so svojimi slúžkami pri svetle mesiaca.

— Asim! Asim! — zvolala na neho kráľovská dcéra. — Vyjdi s tým človekom, ktorý ti dvere väzenia otvorí.

Asimovi nebolo viac treba. Akonáhle sa otvorily dvere, vyskočil do zahrady.

Kráľovská dcéra ho už očakávala a rýchle ho zaviedla do jedného úkrytu.

— Ja som kráľova dcéra — riekla mu — a chcem ťa zachrániť. Pôjdem s tebou svetom, lebo nechcem byť ženou toho človeka, ktorý bol tvojím zradcom.

— Veru je to aj zlý človek, milá kňažna. Ale preto nemusíš ísť so mnou svetom. Radšej nech je polovica krajiny moja i s tebou.

— Ale keďby sme tu ostali, môj otec by ťa dal zľat.

— Jesto pomoc proti tomu. Len mi chytrý zaopatrí zápalku!

Kráľovská dcéra zaopatrila zápalku a Asim vyňal zo záhrenia hadovu kožu a zapálil ju. Akonáhle sa koža soškvarila, už bol tam aj had.

— Čo rozkážeš, dobrý Asim?

— Vyslobod' ma z väzenia a daj mi za ženu kráľovskú dcéru.

— Dobre, riekol na to had.

Vnikol do paloty a okrátil sa okolo hrdla spiacceho kráľoviča. Kráľovič sa prebudil a strašne začal kričať. Jeho otec priskočil ta a vidiac strašné nebezpečenstvo, dal zavolať čarodejníka hadov.

Ten prišiel hneď, ale ho had tak silne uštipol jedovatými zubami, že naskutku skonol.

Kráľovská dcéra na toto povedala svojmu otcovi, že keď sa prechádzala v záhrade unavená sadla si do tône a tam zaspala. Tu že sa jej prisnilo, že kráľoviča by mohol oslobodiť len Asim, na smrť odsúdený tkáč.

Kráľ naskutku dal vyviešť tkáča z väzenia.

— Jestli mi oslobodíš syna, tvoja bude polovica môjho kráľovstva s dcérou.

— Dobre! riekol na to Asim. — Tento had je hladný. Dajte mu srdce môjho zradcu. Toho sa najie a ochabne a ja ho vynesiem potom na koniec mesta.

— Nech stane jako si žiadaš! — riekol kráľ, pokynúc rukou sluhom.

Kráľovi sluhovia na to vyhľadali Asimovho zradcu, zabili ho a priniesli na zlatom tanieri jeho srdce.

Asim zaniesol zlatý tanier pred hada a tento rýchle zhltnal srdce zradcu Asimovho. Potom sa pekne odkrátil s krku kráľovičovho a vtiahol sa do záhybu Asimovho kaftanu. Asim ho vyniesol za mesto a tam ho pustil.

Keď sa potom navrátil do paloty, kráľ mu dal polovicu svojej krajiny a pokladov a o pár dní na to slávila sa svatba kráľovskej dcéry s Asimom.

Až do svojej smrti žili šťastne.

Jako sa sbubnúva ľud na ľudové shromaždenia.

Počnúc od jary balamutia a sháňajú náš ľud vodcovia tak rečenej ľudovej, v skutočnosti ale „kňazskej“ strany, na verejné shromaždenia, kde rečníci rozličného stavu odrečnia svoje reči namerené proti krajinským zákonom, ustanovizňam, úradom, vrchnostiam. Huckajú ľud, proti ohromnou väčšinou krajinského obecnstva žiadaným, obidvoma snemovňami odhlasovaným, a najjasnejším kráľom potvrdeným cirkevno-politickým zákonom, huckajú ľud, aby vrchnosti zničil a bohvie kam pozaháňal, kňazom dal do ruky moc a celé spravovanie krajiny. — Nahovárajú ľud, aby pri nastávajúcich jakýchkoľvek voľbách, len na kňazskú, jakožto samospasiteľnú a neomylnu stranu hlasoval, do snemu za ablegátov len samé reverendy poposielal.

Ponevác sa agenti týchto shromaždení veľmi vychvalujú a tešia, že koľko tisíc a tisíc ľudí na poradách ňčasť berie, s jakou oduševnenosťou, ide ľud sám od seba na shromaždenia, nuž širokému obecnstvu rozpovieme, jakým spôsobom, prostriedkami sa ľud na tie shromaždenia svoláva, verbuje, o čom ho tam páni rečníci poučujú a osvecujú.

Pred každým, tak rečeným ľudovým shromaždením držia sa v kostoloch okolitých dedín primerané, náležite osolené a opaprikované, „utišujúce, pokoj hlásajúce“ kázne: o biede, prenasledovaní, utiskovaní, utlačovaní kázke, (pod čím sa len kňazstvo rozumie, lebo ľud sú len veriaci), o zkaže občianskeho manželstva, následkom čoho sa zatvára pred nami kráľovstvo nebeské; o všetkom nešťastí, biedach ľudu a celého sveta, čomu sú len slobodnomyseľní, liberálni páni na príčine, o ničení sviatostí; potom, že za civilným manželstvom nasledovať

bude zakázanie krštenia, pochovávania, omše slúženia, na omše nosenia, vydržiavania processii, púťov, spovedania, a rozličné iné nesmysly. Rozumie sa, že toto rozpovedia dojímavým, prenikajúcim hlasom, a po kázni, hneď za horúca, kým je ešte poslucháčstvo oduševnené, oznámi sa, že sa bude tam a tam ľudové shromaždenie vydržiavať tým cieľom, aby sa tomu všetkému zlému odpomohlo, že kto nepôjde: nech si následky *ohňa večného* sám pripíše; nenie dobrým katolíkom, lež prášivou ovcou, ktorej sa bude v horúcom pekle vlna pražiť a koža piecť, za toho sa bude „cirkev svätá“ modliť, aby ho duch sv. osvietil; ten nenie hoden, aby medzi poriadnymi a vernými katolíkmi žil a býval... Na dovŕšenie celej komedie pred kostolom pán farár alebo kaplán rozpovie svoje zvláštne poznámky, dajú úpravy ohľadom „banderiuma“; ružencové mamičky a tatičkovia sa rozlezú po susedoch, známych, rodinke po obci; gazdiné farské — to sú hlavné *hýbadlá všetkého a vo všetkom* — dajú robiť náladu, oduševnenie, skrze všelijaké ošemetnice... a obecnstva na ľudové shromaždenie máte bez počtu, bez konca kraja, koľko len chcete. Ktože by sa aj doma sedieť opovážil?! (A predca sa mnohí *opovážia!*)

Na týchto shromaždeniach vidno chlapov, ženy deti, mládencov, panny a všetkým zrkadli sa na tvárach výraz strachu, bojzlivosti. I kostolné zástavy by pobrali, len že im to „pánkovia“ nedovolila. Niekoľko mládencov, pre chýr, nesie sa i na koňoch, to volajú banderiumom. K tomu všetkému si predstavte osoby Zichyho, Zmeškala, Zelenyáka, niekoľko farárov v úzadí a máte náležitý obraz shromaždenia ľudovej strany. Všetko to ide na jedno kopyto.

A jaké že „poučenie“ držia ti páni rečníci na takom ľudovom shromaždení?

Bol som už na troch shromaždeniach, viete, všade ma zlé nese — uši som natčel aby som počul či tí páni vodcovia poučia ten ubiedený ľud o tomto: jako treba krajinské zákony zachovávať, vrchnosti poslúchať, rozumne hospodáriť, usilovne pracovať, svoje povinnosti si svedomite vybavovať, so svojím osudom byť spokojný, ďalej kto je toho príčinou, že pri nových zákonoch musí sa obecnstvo i do 2—3-tej dediny ustávať, keďže vláda chce do každej obce s kostolom matriky zaviesť. O zakladaní dobrobyt napomáhajúcich spolkov, o striezlivosti dobrých škôl a o všeličom inšom, ľudu ozaj potrebnom, prospešnom ani chýru, ani slychu!

Naproti tomu všade, na každom ľudovom shromaždení počuješ poučenie: jako má byť ľud nespokojný, jako má zákony a ustanovizne krajinské si oskliviť, vrchnosti — vyjmuc kňazskej — v nenávisti mať, jako je *všetkému zlému*, čo je len na svete, terajsia vláda a slobodnomyseľnosť, židia na príčine, jako úradníci na pospol — kňazi Božechráň! — utlačujú, sdierajú ľud a mu grobiania, vystrkávajú von, zauškujú, vystát ho nemôžu a mnoho iného, tomuto podobného.

Po zakončení *krásnych kázni* oproti pánom porozdáva sa, na miesto relikvie, „Kreštan“, ľud ide, s modlitbou „Ruženca“ domov, páni rečníci si zapapkajú, zapijú, zo pár zdravíc vystruhnú, s niektorými vážnejšími občanmi, — len s voličmi; pohárikami štrngnú, skoro si potykajú, vyobjímajú, vybozkávajú, potom sa chutne smejú, že ich pobalamútili, nabláznili, a od „sedličin“ sa umyjú, oprášia a idú zas na iné miesto ľudí huckať, lebo veľkým pánom sú takéto shromaždenia veľmi dobrou letnou zábavou, keď od dlhej chvíle aj tak nevedia čo robiť.

Drotár.

O poskytnutí prvej pomoci.

III.

Nemožno tuto opisovať jeden jed po druhom; ale povieme povšečné pravidlá, jako sa máme pri dokázanom alebo domnelom otrávení zachovať. Nedá sa často-krát snadno dokázať, že ide o otravu, pretože jej príznaky sú s mnohými chorobami totožné; za otrávenie obyčajne možno považovať, keď osoba náhle za prudkých bolestí, po prípade zvracania a bezvedomia onemocnie. Pri niektorých otravách (kyselinami) vidíme veľmi značné zmeny na ústach, okolo i vnútre ich, jazyk je spálený, tvoria sa na ňom plusgiere. Inokedy zase zápach usnadní rozpoznanie, na pr. fosforový (fosfor ostatne vo tme svieti, čo sa i na dychu osoby ním otrávenej alebo vo vyvrhnutom obsahu žalúdočnom pozoruje). Alebo zbudne ešte časť jedu, nádoba od neho zamazaná, a dľa toho ovšem možno i na povahu jedu súdiť. Konečne veľmi často otrávený sám riekne, čo vypil a potom je zakročenie tým snadnejšie.

Hlavnou vecou je: jed z tela čo najskôr odstrániť a ho neškodným učiniť. Prvé dosiahneme vracačkou a prejímadlom. Tak možno chytrou poštekliť brkom alebo štetočkou sliznicu hrtanovú, dať vypiť roztok dávkový (skalice modrej pol grammu na 100 gramov vody); keď však patričný požil szieravý jed (na pr. lúh, vitriol), nesmie sa prudké dávenie vzbudzovať, aby nenastalo prasknutie steny žalúdočnej. Preto je v tom prípade lepšie ihneď podať látku, ktorou sa účinok jedu zmierniť môže, a síce dáme otrávenému piť vôbec hojne mlieka a oleja (vyjímajúc otravu fosforom), zvlášte ale pri otrávení kyselinami nerastnými (sírou, vitriolom) a roztoky kovov roztrepaný bielok vo vode, pri otrávení jedy rastlinnými tanin a pod. Proti otrave arsenom majú v apotékach pohotove protijed, složený so 75 gr. kyslíčnika horečnatého a 500 gr. vody; dáva sa po 2 až 3 lyžiciach po 10 minútach. — Jestli uplynula ďalšia doba od požitia jedu a možno sa tedy domnievať, že jed prešiel do čriev, nutno ho i odtiaľ odstrániť; toho sa dosiahne buď klystírom alebo podaním prejímadla (horkej soli alebo vody, rebarbory a i.).

Vyjímajúc jedy, ktoré silne prejímajú, vykonáva sa vypláknutie žalúdka, čo však len zkusenej osobe možno sveriť; procedúra tá je veľmi dobrá, úspešná a má sa vykonať i vtedy keď uplynula ďalšia doba od otrávenia. Upozorniť nutno, že mnohí nesvedomí vyrábajú hračky barvia tieto farbami jedovatými, ačpráve je to zakázané. Najlepšou hračkou sú veci nebarvené, alebo ktoré barvené sú dôkladne, tak že farvu „nepúšťajú“ nemožno zabrániť, aby dieťa hračku do úst nestrkalo a tu i nejedovatá farba môže, keď ju dieťa požíje, spôsobiť neprijemné príznaky.

Ku koncu zmienime sa ešte o *povšečných pravidlách pri ošetrovaní nemocných.*

Prvou vecou je: *pokoj*; v susedstve nemocného nemá byť hluk, okolo neho nemá sa hlasite hovoriť a vôbec nemocného treba varovať každého hrmotu.

Ďalej: *chýža*; v ktorej nemocný leží, má byť čistá, vzdušná aby ju snadno bolo možno prevetrovať.

Lúžko má byť postavené tak, aby nepadalo svetlo z vonku chorému do tváre; po prípade musia sa okná zastrieť, aby prudké svetlo neoslňovalo zrak nemocného. Prádlo na lúžku nech je čisté; prestieradlo musí byť rovné, nesmie tvoriť záhyby, aby sa koža nemocného neotlačila a preležaniny nespôsobili.

Všetky *nádoby*, ktoré nemocný upotrebuje nech sú čisté; jestli nemocný trpí na nákazlivú nemoc, nesmie sa nič z chýže chorého odstrániť tak aby iní toho nečisteného použili.

Ostatné podrobnosti nariadiť je úkolom lekára, ktorého zaiste rozumní ľudia, keď je choroba vážnejšia, aj hneď zavolajú. Ale všetky nariadenia nič neplatia, keď sa neplnia a prísne nezachovávajú — preto tedy v každom prípade treba sa pričiniť, aby nariadenia lekárove boli zachované.

Kto búril Detvanov.

Človek nestatočný nemôže o svojom blížnom dobre povedať, ale i toho len v tom upodozrieva, v čom sa sám vinným cíti. Tak to urobil aj ten nemravník, ktorý písal do „Nár. Novín“ zpravu z Detvy na základe luhárstva a antisemitizmu, že bohatý krémár Schwarz je príčinou vzbury a útoku na ablegáta a štátneho sekretára Michala Zsilinszského.

Ja, ktorý ani so slovom, tým menej skutkom účasť mám na celej udalosti, toho nemravníka dotiaľ, kým jeho luhárstvo tak pred verejnosťou neodvolá jako to nehanebne pred verejnosťou dal: „luhárom a utračom statočnosťou, nestatočnosťou a so všetkýma zlymá vlastnosťami ozdobeným človekom menujem!“

V Detve 28. júla. 1896.

Miksa Schwarz.

CHÝRNÍK.

Za zásluhy. Pekná slávnosť odbyvala sa dňa 11. augusta v Púchove. Asíce v tento deň pripjal fõišpán Szalavszky bohunickému rychtárovi Ondrejovi Mazánovi jako odmenu za jeho dvadsaťpäťročné účinkovanie na poli verejnosti *strieborný záslužný kríž*, ktorý Mazánovi udeliť ráčil jeho *veličenstvo kráľ*. Na peknej slávnosti bolo prítomné mnoho inteligencie a prespolného obecnstva. Po slávnosti nasledovala hostina.

Daňový úrad vo Vrábľoch. Ministerstvo financií postaví teraz desať nových daňových úradov, aby obecenstvo malo ku nim ľahší prístup a nemuselo na hodiny cesty chodiť. Jeden z týchto nových daňových úradov postaví vo Vrábľoch.

Tekovská stolica zpod zátvoru oslobodená. Minister orby tekovskú stolicu oslobodil zpod zátvoru, do ktorého bola daná pre chytľavú pľúenu chorobu medzi statkom. Teraz už možno vyvážať dobytok z tekovskej stolice na trh do Viedne.

Netrpezlivým mladoženichom nebude sa veľmi páčiť nariadenie, ktoré teraz vydal minister vnútra. Asíce minister uznal za potrebné nariadiť, že na každý pád od poslednej ohlásky musia *minúť tri dni* po uzavrenie

sňatku. Od týchto čias nielen židia ale aj mladoženici budú mať „dlhé“ dni, v ktorých budú môcť rozmýšľať o svojej budúcnosti.

Pápežov komorník. Prv než sa pápež Lev VIII. odobral tráviť leto do utešených záhrad, vyplnil dávnu žiadosť svojho komorníka Pisa Centra. Daroval mu rytiersky kríž rádu Sylvestrovho. Za tento rád musí sa platiť a sv. otcovi bolo radeno, aby tento poplatok svojmu dávne mu vernému sluhovi odpustil. Pápež Lev túto radu odmietol a určil poplatok na 860 talianskych lír, ktoré šťastný komorník hneď aj zaplatil do pokladnice. Ale sluhu očakávalo prekvapenie, keď sa prišiel sv. otcovi za rád poďakovať, lebo pápež s úsmevom prehovoril k nemu:

„Pán rytier, tam na stolku mám jednu pamiatku pre teba. Vezmi si ju a nech ti nepride nikdy na um ešte raz pýtať si kríž, lebo časy sú zlé a jaj tomu, kto nesporí.“

Komorník pristúpil k označenému stolku a našiel tam zlatú tabatierku, na ktorej bola vymalovaná podobizna pápežova. Bola otvorená a sluha videl v nej pokázkku na 860 lír.

Sv. otec teda čo pravou rukou vzal, to ľavou dal späť s poučením na sporivosť.

Posviacka Matiašovho chrámu v Budine. Knieža-primas Vaszary 15. t. m. vo sviatok Nanebevzatia Panny Marie za okázalých cirkevných obradov posvätil budínsky korunovačný chrám Matiaša, v ktorom už od troch rokov, od 15. aug. 1893. odbavovali sa služby Božie. Vtedy bol chrám len požehnaný, lebo ešte nebol hotový, ale teraz je už chrám úplne hotový, oltáre postavené a tak chrám posvätia. Pri obradoch funkcionovať bude aj viace biskupov, ktorí jednotlivé oltáre osobite posvätia.

Prival. Strašný prival sa spustil dňa 5. t. m. podvečer v Skalici a na okolí, ktorý narobil na tisíce škody. Voda pobrala z ról hrste, ba celé kríže a vôbec všetko, čo jej v cestu prišlo. Najviac škody narobila na Predmestí v Skalici. Ľudia mali tam na nešťastie pred domami navozeného moc borového dreva. Toto drevo voda po čiastkách sobrala a nastavala z neho v potoku celé barikády; následkom toho, že potom nemala odtoku velice sa zdvihla a valila sa dvermi a oknami do domov. Na jednom dome aj stenu preborila. Ľudský život padol tiež v obeť rozzúrenému živlu. Jeden z mestských hlásnikov, menom Ján Kubiš chcel zachrániť svoj vonku stojací voz, ale bol prúdom schvátený — a len keď voda opadla našli ho stojačky opretého o jednu veľkú hromadu boričia, tak ako ho bola voda k nej pritísila; pravda už bol dávno mrtvý. Tento kraj toto už po druhý krát bol tak ťažko navštívený prírodnou pohromou.

Obci Veľkým Šarluhám minister obchodu povolil, aby týždenné trhy vo štvrtok i naďalej vydržiať sa mohli.

Chceli ho otráviť. V Nemeckej Lupči Pavol Gašparik žil v divom manželstve s Annou Paško. Keď sa Gašparik jedného dňa nedávno navrátil domov, jeho žena ponukla ho pálenkou, v ktorej bola namiešaná otrava. Zápch pálenky nezdal sa Gašparikovi a ani ju nevypil, prečo pálenku žena vyliala na zem. Vec sa prezradela a nevernicu vzali na otázku. Žena sa priznala, že otravu dostala od svojej dcéry a muža že chcela otráviť preto, lebo ju vždy bil. Matku s dcérou uväznili.

Dlhý vek. V torontálskej obci Szerb-Pádé nedávno pochovali najstaršiu osobu obce Mariu Jovinov, ktorá žila 103 roky. Maria Jovinov posledné svoje dni žila v najlepšom zdraví a s dobrou chuťou jedla. Rakvu spravdzala jej jediná slobodná dcéra, ktorá je už 86ročná stará. Maria Jovinov bola 82 roky vdovou.

Kráľovná na ostrove Korfu. Jej veličenstvo naša kráľovná pod jaseň opäť odcestuje na ostrov Korfu. Kaštieľ v ktorom bude kráľovná bývať, teraz opravujú.

Kráľova vďaka katolíckym učiteľom. Nedávno vydržovali kat. učitelia kongress v Budapešti a z tejto príležitosti zaslali holdujúci telegramm kráľovi. Jeho veličenstvo kráľ teraz cestou ministerstva výučby vyslovil svoju najmilostivejšiu vďaku za to rozpomenutie.

Processia na deň sv. Štefana. Svätostefanská processia na deň Sv. Štefana i toho roku len v Budine sa vybaví, a práve sa bol rozniesol chýr, že na pamiatku tisícročia s väčšími slávnosťami než inokedy prenesú sv. pravicu aj na peštiansku stranu. Processia so sv. pravice sa pohne rano o 7. hodine zo Žigmundovej kaplny do korunovačného chrámu, kde bude omšu slúžiť knieža-primas.

Móric Esterházy a Mikuláš Móric Esterházy. Gróf Móric Esterházy, skutočný vnút. kráľovský radca, nadžupan vesprámskej stolice obrátil sa s prosbou na časopisy, aby meno jeho bratancia povestného agitátora ľudovej strany nepísali Móric Esterházy, ale aby ho vždy vypísali celé, tak jako sa agitátor menuje: Mikuláš Móric Esterházy. Ipse — vtip se!

Priemyselná škola v Iglove. Vláda chce založiť v Iglove priemyselnú školu a od mesta žiada len primeranú budovu. Či bude teda priemyselná škola v Iglove závisí len od mesta.

Myši v kostole. V kostole trenčianskych piaristov narobily myši mnoho škody. Pohubily nový, utešený organ, ktorý bol postavený roku 1893. Teraz povolali organára z Päťkostolov, aby organ opravil.

Ruský cársky pár vo Viedni. Ruský cár i so svojou manželkou navštívi nášho kráľa vo Viedni dňa 27. alebo 28. augusta. Ku prijatiu ruského cárskeho páru robia teraz vo Viedni veľké prípravy. Prijatie bude mimoriadne skvelé. Mestské zastupiteľstvo odhlasovalo 25,000 zlat ch na okrášlenie tých ulíc, ktorými cársky pár vtiahne do Viedne.

Majetok ostrihomského primasa. Teraz, keď sa popisujú knazské majetky aby prijmy knazstva boly rovnomernejšie podelené, aby jeden nemusel biediť zo 4—500 zlatých ročite, pokým druhí majú dôchodku na tisíce, nebude od veci pripomenúť, že z inventára, ktorý bol spísaný keď terajší knieža-primas prevzal po nebohom primasovi majetok primaský, vysvitá, že tento majetok je hoden 4,229 909 zl. 90 krov. Väčšia časť majetku záleží z nepohytnosti a síce jest 89 611 katastrálnych jutár úrodného a 4853 jutár neúrodného poľa, ktoré donáša 243 024 zl. 74 kr. ročného dôchodku; mosty, mlyny a baně vynášajú 21 907 zl. a árenda 8991 zl., úroky z hotových peňazí a štátnych papierov donášajú 139 741 zl. 70 kr., priemyselné podniky donášajú 1400 zl. a iných menších dôchodkov má primas 7926 zl., to jest všetkého spolu primaský majetok donáša ročne 422 990 zl. 99 krov. Z tohto sa platí ročná daň 144 216 zl. 26 krov, patronátske príspevky a udrzovanie patronátskych budov stojí ročne 48 761 zl., výdavky na negazdovské úradníctvo 56 349 zl., na nové stavby 500 zl. na urbárske gazdovské trovy 1500 zl., stále farchy a požícky 31 367 zl.; konečne na pensie je vzaté 30 000 zl.; celý výdavok teda činí 323 250 zl. 79 krov, a čisténo príjmu ostane 89 417 zl. 19 krov. Za vymenovanie trovy platil terajší knieža-primas 26 437 zl. 50 krov; kdežto úpisy a iné cenné papiere majú hodnotu 3 169 350 zlatých.

Cholera v Egypte. V Egypte zúri teraz cholera strašným spôsobom. Tisíce ľudí mrú na cholera po pús-

tach egyptských. V Buluku pri Kaire len v jednu noc zomrelo 9000 osôb. V mestách panuje veľký strach, ktorý tiež možno nazvať nemocou, lebo je najčastejšie príčinou onemocnenia na cholery. Príčina povstania cholery pripisuje sa pútu do Mekky. Zajímavé je spomenúť, že hlavnou príčinou zárenia cholery je nečistota, čo vysvitá i z toho, že vo dvore kbediveho, (egyptského panovníka), ktorý trávi leto v Montanzahu, neudal sa ešte ani jeden prípad onemocnenia, kdežto roľnícky ľud strašne riedi cholera.

Koľko vína a piva môžeme vypiť? O tejto vážnej otázke prof. Ziehen v Jéne napísal veľmi poučný spisok. Chýrny profesor píše o následkoch pitia liehových nápojov hovorí, že pálenku alebo likér neradno piť ani odrasteným ľuďom, pretože tieto nápoje obsahujú olej otravujúci nervy. Professor píše, že odrastený človek bez škodlivých následkov môže vypiť každý deň 1 liter ľahkého piva alebo 3—4 deci bieleho vína. Deťom niže 15 rokov alebo na nervy trpiacim ľuďom vôbec neslobodno piť liehovú nápoje.

Čo máme robiť, keď sme časopis nedostali. Ustavične dostávame ponosy od čitateľov nášho časopisu, že „Opravdového Kresťana“ riadne nedostávajú alebo že vôbec im ani nepríde, keď si ho predplatili. Vieme, že častou príčinou toho sú poštári, ktorí sa priznávajú k ľudovej strane a preto i takýmto spôsobom chcú prekaziť šírenie sa novín hlásajúcich svetlo. Mnohí píšú potom, keď novinky nedostali na korešpondenčnej karte, ba niektorí i v zatvorenom liste, čím si len *zbytočné výdavky* robia. Preto upozorňujeme ctených čitateľov že každý *poštovný úrad* povinný je nedoručené číslo časopisu reklamovať, a to z úradu vždy úplne *zdarma*. Na toto požadujúci poštovný štatút znie nasledovne: „Chybujúce časopisy treba reklamovať hneď na neuzatvorenom ohlásení (úradnou tlačivou), lebo reklamácia sa len vtedy vykoná bezplatne a i chybujúce čísla sa len v tom páde nahradia zdarma.“ — Ďalej hovorí štatút: „Reklamácia je *bezplatná*. Termín k reklamácii pri časopisoch týždenne vychádzajúcich sú 3 dni rátajúce od vyjdenia nasledujúceho čísla.“ — Prosíme toto do ohľadu vziať a príležitostne dľa tohto zachodiť. Keď číslo nebolo doručené, treba ísť na počtu, pýtať tlačennú reklamačnú cedulu, napísať na ňu názov nedoručeného časopisu *Opravdového Kresťana* a číslo a tak *bez všetkého výdavku* je reklamá-

cia hotová a naša expedícia zašle nedošlé číslo. Keďby ale niektorí poštár odoprel reklamačnú cedulu dať, prosíme udať nám meno a my proti nesvedomitému úradníkovi zakročíme pri patričnej poštovnej direkcii.

KU OBRÁZKU.

Pomník Jána Aranya.

Na prvej strane prinášame vo vyobrazení pomník povestného maďarského básnika Jána Aranya, ktorí stojí postavený v zahrade Národného muzeuma. Ján Arany narodil sa vo Veľkej Szalonte v biharskej stolici roku 1817. Po skončení škôl stal sa stoličným notárom, roku 1848 koncipistom v ministersstve Semerovom. Po boji za slobodu roku 1851 stal sa profesorom vo Veľkom Kőrösi a od roku 1859 bol členom uh. ved. akademie, ktorej sa stal pozdejšie tajomníkom. Arany napísal mnoho veľkých básní, medzi inými „Dobytie Muráňa“ a „Toldiho“, ktorá bola preložená i do slovenskej reči. Z jeho básní podávame na ukážku báseň: „Sirota“ na inom mieste nášho časopisu.

K OBVESELENIU.

Najvýtenejšia žena.

Jedna pani raz sa pýtala Napoleona:

— Veličenstvo, dľa vášho náhľadu ktorá je najvýtenejšia žena?

— Ktorá má najviac detí! odpovedal Napoleon.

*

Trefná poznámka.

Fridrich Veľký po jednom víťaznom boji zasadol si za stôl so svojimi generálmi.

Povestný generál Laudon chcel si sadnúť k stolu oproti nemu. Načo Fridrich Veľký poznamenal.

— Sadnite si len ku mne, pán generál. Radšej som, keď vidím takého vojaka jako ste pri svojom boku jako zoči-voči.

*

Desať rečí vie.

Jeden pán sa tým chválil, že on vie desať rečí.

Jeden člen spoločnosti, ktorý znal chvastúňa, poznával na to:

— Teda v desať rečiach neviete vyjadriť svoje myšlienky.

Budapešťianska bursa a úradným značením cien dňa 12. augusta.

O b i l i e	Jakosť dla hekt.	Za 100 kilogr.		Cenne papiere	Peniaze	Tovar	Cenne papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	71—81	6.70	6.75	Štátny dlh.					
pešťianska	77—81	6.65	6.75	Uhorská zlatá renta 4%	122.40	123.00	Prvá uhor. poisť. spol.	3845.—	3860.—
stolnobebradská	17—81	6.60	6.80	korunová renta 4% ..	99.50	99.55	Pešť. uh. kupec. b.	1260.—	1270.—
Raž (lito)	70 72	5.45	5.50	Uhorské regálové úpisy 4 1/2% ..	100.00	101.00	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa ..	7800.—	7825.—
Jačmeň na krm.	60—62	3.70	4.50	premiové úpisy	156.50	158.50	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	596.00	598.—
na pátku	62—64	4.75	5.50	Uhorská tissko-segedínska po-			Záložné listy.		
na várku	64—66	6.—	7.50	žlička 4%	139.25	140.25	Uhorského pozem. úverkového		
Ovos	39—41	6.10	6.20	Uhorská žel. požíčka 4 1/2% v zl.	123.25	124.25	ústavu 5%	101.50	102.00
Kukutica	73	3.80	3.90	vyvážkové úpisy 4% ..	168.25	164.—	Uhorského úver. záložného ús-		
Prosno	—	—	—	Spoločná požíčka v beľ. penia-	100.55	101.00	tavú 4 1/2%	100.50	101.00
Repica	—	9.50	10.00	zomoh 4 1/2%			Uh. úver. ústavu s prémieou 4%	100.—	100.50
Ďatelínové semá ľav.	—	28.—	31.—	Žreby.			Peniaze.		
„ červené	—	29.—	35.—	Spolku „Jó sziv“	2.90	3.00	Cisársky dukát	5.67	5.72
Svínska masť pešťianska	—	—	—	Uhorského „Červeného križá“ ..	8.00	8.40	Dvadsať-frankovník	9.51	9.52
„ vidiecka	—	—	—	Rakúskeho ..	18.75	18.50	Nemecká ríšska marka	58.80	59.—
				Bazilika	6.00	6.20	Striebro	—	—

Kuľtličiareň Viktora Hornyánszkého v Budapešti.